

lerie de tipuri rapace care, profitând de absența, sau, mai corect spus, de presupusa moarte a inginerului Marici, acționează fiecare pe măsura micimii caracterului său, deposedându-l de avere, distrugându-i familia, furându-i lucrările științifice. Și... viața continuă netulburată, nici o clipă de muștrări de conștiință. Iată însă că întoarcerea „răposatului” tulbură liniștea acestor profitori, punându-i în incurcătură, ceea ce nu-i împiedică să facă apel la cele mai mirșave mijloace pentru a-l compromite și a scăpa — în final — de prezența inoportună a acestuia.

Spectacolul, polemic față de asemenea tare, interesează în deosebi prin cea îmbinare dintre jocul realist al actorilor, ce-și înscriu jocul într-o dinamică modernă, și imaginea scenică, al cărui cadru simbolic, într-o conjugare perfectă cu costumele, sugerează atemporalitatea. Imaginea scenică, realizată cu fantezie, aparține scenografului Branislav Ivković.

Ritmul alert, elementele de grotesc ce marchează momentele cheie, evitarea pe cât posibil a șarjei, echilibrul necesar între text și realizarea scenică a sa, fac din spectacol o evidentă reușită artistică. A analiza interpretarea la nivel de personaje e dificil, deoarece acest ansamblu, atât de omogen, s-a încadrat organic în viziunea regizoral-scenografică, diferențele de interpretare calitativă fiind doar de ordinul nuanțelor. Desigur, o puternică omogenizare e susceptibilă de a gravă acuza: respectiv, a uniformizării personajelor. Însă, în cazul de față, acuza cade întrucât preocuparea permanentă a actorilor de a da tipurilor varietate și viață proprie e evidentă, și, realmente realizată. Pe linia acestor reușite artistice se înscriu în deosebi: Petar Radovanović (Pavle Marici), care, investit cu atributele eroului „fără pete”, a dovedit că posedă arta comunicării perfecte cu sala; Geza Copunovici (Spasoe Blagoevici, perfect în dificilul rol al canaliei care nu-și e suficientă sieși, rolul de organizator al mirșaviilor fiindu-i foarte la îndemână); Iosip Bačić (Anta), cuceritor prin simplitatea unui joc comic și sincer, descărcat de cîrlige și trucuri ieftine; Persida Ugrinov (Rina); Catarina Bacilia (Agnia); și... lista ar putea continua înscriind numele celorlalți actori tot în aria interpretărilor de calitate.

Spectacolul, în ansamblu, ca manieră, îl putem situa între tradiție și experiment, oferindu-ne un Nușici mai apropiat de sensibilitatea contemporană, fapt realizat printr-o modernă punere în scenă.

Irina Toma

Un nou organism de cercetare în domeniul creației artistice

În februarie 1969 a fost creat la Viena „Institutul internațional pentru muzică, dans și teatru în mijloacele de comunicare audio-vizuale” (I.M.D.T.). Adunarea generală constitutivă a fost stimulată prin faptul că UNESCO a hotărât includerea I.M.D.T. în planul său de muncă pentru anul 1969—1970, iar guvernul austriac precum și municipiul Viena s-au oferit să sprijine activitatea I.M.D.T. prin subvenții importante.

Obiectivele I.M.D.T. sînt stabilite în paragraful 2 din statutele adoptate de Adunarea generală. Aceste sarcini sînt definite aici ca „Cercetare științifică, teorie și verificare practică” și sînt îndreptate în primul rînd spre ridicarea nivelului estetic în prezentarea muzicii, dansului și teatrului în cadrul mijloacelor de comunicare audio-vizuale. O importanță deosebită este acordată cu acest prilej alcătuirii de programe educative și organizării de ateliere experimentale menite să acorde ajutor și sprijin practic țărilor pe cale de dezvoltare, în conformitate cu programul UNESCO.

Faptul că noul institut poate conta pe sprijinul mai multor organizații internaționale, care s-au declarat dispuse să facă parte din I.M.D.T. ca membri, constituie o garanție pentru realizarea cu succes a programului. Sînt membri ai I.M.D.T.: I.M.C., I.T.I., I.F.T.C., I.M.Z., I.S.M.E. și F.I.J.M. La acestea se adaugă o serie de organizații austriace precum și O.R.F. (Radioteleviziunea austriacă) și Academia pentru muzică și arte plastice din Viena, ambele aducînd contribuții însemnate la activitatea institutului.

Comitetul I.M.D.T., ales în februarie 1969, cuprinde 14 membri din 9 țări din Europa, Asia, Africa și America. Președintele I.M.D.T. este Robert Wangermée, directorul general al Radioteleviziunii din Belgia, și profesor la Centrul de Sociologie a muzicii de la Universitatea din Bruxelles, iar sarcinile de secretar general au fost atribuite prof. dr. Wilfried Scheib.

Pentru a putea îndeplini sarcinile prevăzute în programul pentru 1969—1970 au fost create în cadrul I.M.D.T. următoarele secții:

- a) Secția pentru instruire elementară, conducător Raymond Ravar (Belgia);
- b) Secția pentru ateliere și producție, conducător Wilfried Scheib (Austria);
- c) Secția pentru cercetare și documentare, conducător Kurt Blaukopf (Austria).

Comitetul a creat funcția de director al I.M.D.T. și a numit ca director al Institutului

pe profesorul Kurt Blaukopf. Sarcina lui constă în coordonarea activității celor trei secții. Programul de muncă pentru anul 1969—1970 aprobat de Comitet a cuprins următoarele puncte :

Instruire elementară :

În septembrie 1970 a avut loc la Bruxelles la „Institutul național superior pentru arta spectacolului și tehnicile de difuzare” (I.N.S.A.S.) un curs I.M.D.T. pentru producția de televiziune. Participanți — specialiști într-un anumit domeniu artistic (artiști, studenți avansați etc.) care doresc să fie confrunțați cu problemele tehnice ale televiziunii.

Ateliere și producție :

Activitatea acestei secții se concentrează în primul rînd pe o serie de ateliere internaționale, inițiate încă din 1969, adică într-o vreme în care înființarea I.M.D.T. se afla încă în stadiul de pregătire, în colaborare cu Centrul Internațional de muzică de la Viena, cu Radioteleviziunea austriacă și cu Academia pentru muzică și arte plastice din Viena. Programul atelierelor internaționale pe 1969 (23 iunie — 2 iulie 1969) avea la bază un text de Rudolf Bayr și o compoziție de Helmut Eder. Sarcina participanților la acest atelier consta în producerea a patru versiuni de televiziune (pe același text și aceeași partitură) cu o durată de 15 minute.

Prima versiune era condusă de Mladen Raukar (Iugoslavia), a doua de tînărul regizor austriac Herbert F. Traub, a treia a fost realizată de Arne Arnbom (Suedia), iar a patra de o grupă de studenți sub conducerea lui F. H. Wendl (Austria). Metoda pentru realizarea acestui atelier poate fi considerată drept model pentru dublul scop al I.M.D.T. : experiențele profesionale sînt cuplate cu metode educative pentru a oferi studenților tineri ocazia nu numai de a participa la activitatea specialiștilor, ci și de a căpăta o experiență practică ca membri ai unei echipe de producție.

Cercetare :

Programul secției de cercetare a fost discutat în amănunțime încă în timpul fazei pregătitoare. La invitația Comitetului de pregătire specialiști din diferite țări au ținut ședințe în luna august 1967 la Salzburg, și în decembrie 1968 la Bruxelles, și ca rezultat au prezentat un catalog cu teme de cercetare care conține, printre altele, următoarele puncte :

a) relațiile dintre tehnică și creație artistică ;

b) creația artistică pentru mijloacele comunicării de masă ;

c) influența mijloacelor tehnice asupra creației artistice (live art) ;

d) transformarea publicului sub influența mijloacelor tehnice.

În conformitate cu aceste linii generale orientative au fost selectate două proiecte mai mari cu aprobarea Comitetului de pregătire :

a) *Publicul teatrului muzical :* cercetarea transformării sale sub influența mijloacelor tehnice. În prezent se realizează cu sprijinul unor experți din mai multe țări cercetările pregătitoare. Primele rapoarte ale I.M.D.T. cu privire la această temă au fost publicate spre sfîrșitul anului 1970.

b) *Îmbogățirea vocabularului artistic pentru și prin mijloacele tehnice.* Scopul acestui proiect de cercetare este alcătuirea unui catalog critic al eforturilor pentru îmbogățirea vocabularului artistic care rezultă din mijloacele tehnice sau care devine posibil prin intermediul acestora. În 1969—1970 a fost alcătuită o dare de seamă de ansamblu care cuprinde atît rezultatele cercetărilor sociologice cît și cele ale studierii mijloacelor comunicării de masă. O atenție deosebită se acordă în acest context „schimbărilor calitative ale mesajelor artistice datorită mijloacelor tehnice”. Această dare de seamă constituie premisa pentru un alt raport al I.M.D.T. care a fost elaborat la sfîrșitul anului 1970. Pe baza acestei treceri în revistă urmează să se alcătuiască un program pentru o serie de proiecte de cercetare detaliate. În afară de aceasta se prevede, începînd din ianuarie 1971, încredințarea de sarcini speciale unor colaboratori din diferite țări care tratează probleme științifice specifice ca de pildă : baletul în televiziune, teatrul radiofonic sau mijloacele auxiliare electro-acustice în serviciul compozitorilor și interpretelor.

Două puncte din programul de activitate I.M.D.T. pe anul 1969—1970 merită să fie menționate în mod deosebit :

a) *„Spațiul și proporțiile în arhitectura filmului și televiziunii”* — este titlul unui seminar al I.M.D.T. care a avut loc în august 1969 la Salzburg în colaborare cu Academia Internațională de vară Mozart. Conducerea acestui seminar a fost atribuită profesorului Heinz Bruno Gallée.

b) *„Mijloacele tehnice și contribuția lor la conservarea și dezvoltarea muzicii și dansului în țările mediteraneene”* este tema unui colochiu care s-a ținut în primăvara anului 1970 la Hammamet — Tunisia. Salah El Mahdi, directorul Conservatorului Național pentru muzică, artă dramatică și dans din Tunis, și-a asumat răspunderea pentru munca de pregătire a acestui colochiu în colaborare cu I.M.D.T.

Constituirea I.M.D.T. este expresia nevoii stringente de a se da căutărilor artistice premise strategice științifice fundamentate, de a se facilita transmiterea experienței creatoare de la o generație și de la o țară la alta.

Fără îndoială că aceste eforturi nobile, desfășurate și pe plan internațional, își vor vedea în curînd rodnicia.